

Briuselis, 2026 m. kovo 10 d.
(OR. en)

7214/26

ENER 126
FISC 103
ECOFIN 325
COMPET 308
ENV 229

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. kovo 10 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 115 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI dėl piliečių energetikos dokumentų rinkinio

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 115 final.

Pridedama: COM(2026) 115 final

Strasbūras, 2026 03 10
COM(2026) 115 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl piliečių energetikos dokumentų rinkinio

{SWD(2026) 115 final}

Piliečių energetikos dokumentų rinkinys. Įperkama energija visiems

Visiems europiečiams turėtų būti užtikrinta galimybė naudotis įperkama švaria energija patogiuose ir atspariuose namuose. **Įperkama energija** yra būtina sąlyga norint gyventi saugiai, pakankamai kokybiškai ir neskurstant, be to, ji labai svarbi siekiant užtikrinti teisingumą ir įtrauktį, visų pirma pažeidžiamoje padėtyje esančioms grupėms ir įvairaus amžiaus asmenims. Dėl per aukštų energijos kainų kenčia visa ekonomika – mažėja vartojimas ir lėtėja įmonių veikla. Būtent šiam klausimui spręsti ir skirtas piliečių energetikos dokumentų rinkinys.

Saugiausias būdas apsirūpinti įperkama energija – kliautis **švarios energijos gamyba savo reikmėms Europoje**. Būtent dėl to europiečiams turi būti sudarytos sąlygos pradėti naudoti švaresnės elektros energija grindžiamas alternatyvas dujoms. **Elektrifikacija** ilgainiui užtikrins mažesnes ir stabilesnes kainas ir kartu padidins Europos nepriklausomumą, tvarumą ir konkurencingumą. Valstybių narių užduotis siekiant šio tikslo – sukurti tinkamas tikslines paskatas, pavyzdžiui, didinti elektros energijos vartojimo patrauklumą taikant mokestines paskatas ir mažesnius mokesčius.

Energijos vartojimo **lankstumas** suteikia galimybę išmaniuosius skaitiklius turintiems būstams naudoti elektros energiją, kai jos prigaminta daug ir ji pigesnė. Lanksčiai vartoti elektros energiją padeda ir išmaniojo abikrypčio elektrinių transporto priemonių įkrovimo technologija. Kad tai veiktų, piliečiams, ypač skaitmeninę atskirtį patiriančioms grupėms, turi būti sudarytos sąlygos gauti patikimą informaciją ir konsultacijas, pritaikytas pagal individualius poreikius (įskaitant negalią), įpirkti technologijas, taip pat naudotis paslaugomis, kuriomis vartotojams atlyginama už tai, kad jie elektros energiją vartoja ne piko valandomis, o pigesniu laiku. Nauja „Eurobarometro“ apklausa¹ parodė, kad ES energijos vartotojai pageidauja didesnės pažeidžiamų vartotojų ir energijos nepriteklių patiriančių vartotojų **apsaugos ir aiškesnių bei skaidresnių sąskaitų už energiją**.

Piliečiams, pavyzdžiui, ūkininkams, kaimo gyventojams, mažųjų įmonių savininkams ar vaikų darželių atstovams, turėtų būti sudarytos sąlygos burtis ir patiems gamintis energiją bei ja **dalytis**. Tai sumažintų spaudimą vietos energijos tinklams ir padėtų išvengti nebūtinų investicijų į energetikos infrastruktūrą. Finansiniai ir techniniai **energetikos bendrijų** steigimo reikalavimai turėtų būti aiškūs ir paprasti. Vartotojams įgijus daugiau galių naudos gaus ir Europos **švarių technologijų** gamintojai bei elektros energijos tiekėjai, nes padidėjus inovatyviųjų produktų (kaip antai šilumos siurblių) ir paslaugų (socialinės išperkamosios nuomos, paslauginio šildymo ir pan.) paklausai atsiras daugiau tikrumo dėl investicijų ir ims augti atitinkamos darbo rinkos. Šios inovatyvios technologijos taip pat pagerins energijos ir vandens sistemų sąsajas, ypač užėjus sausras ar karščio bangai, ir taip padės sumažinti sąskaitas už energiją².

Piliečių energetikos dokumentų rinkiniu taip pat bus mažinamas **energijos nepriteklis**, kuris yra tapęs rimta problema pernelyg dideliame skaičiui ES piliečių ir ypač palietė pažeidžiamoje padėtyje esančias grupes ir kaimo ar tolimas vietoves, atokiausius regionus bei salas. 2024 m. žiemą beveik 10 proc. Europos piliečių negalėjo pakankamai apsišildyti būstų, o vasarą daugelis pajuto didesnę vėsinimo poreikį. Mažinant energijos nepriteklių ir būsto išlaidas labai svarbu didinti pastatų energinį naudingumą ir pereiti prie pigesnių elektrinių šildymo ir vėsinimo sistemų arba atsinaujinančiųjų išteklių energija grindžiamų centralizuotų sistemų.

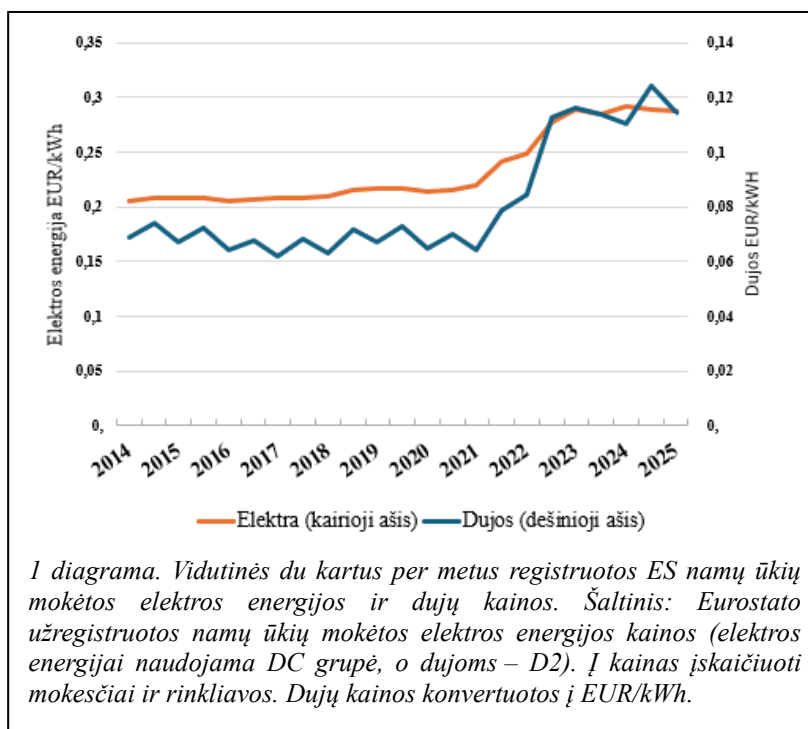
¹ [Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 566](#) „Vartotojų elgesys vykstant energetikos pertvarkai“, 2025 m. gruodžio mėn.

² Europos hidrologinio atsparumo strategija (COM/2025/280 *final*).

Šiuo tikslu jau yra priimtas išsamus ES teisės aktų rinkinys, deja, jo **įgyvendinimas** tebėra nevienodas. Užtikrinti veiksmingą ES teisės aktų vykdymą būtina, kad piliečiai galėtų visapusiškai naudotis savo teisėmis. Vykstant energijos pertvarkai, piliečiams į pagalbą turėtų ateiti **vietos valdžios institucijos** – jos turėtų konsultuoti administracinius, techninius ir finansinius klausimus, visų pirma kaip tvarkytis su energijos nepriteklumi, ir pasirūpinti specialiujų poreikių turinčiomis grupėmis. Papildant kitas Komisijos iniciatyvas dėl įperkamos energijos³, šiuo komunikatu siekiama padidinti bendras visų lygmenų valdžios institucijų pastangas ir įvykdyti išpareigojimus Europos piliečiams imantis konkrečių veiksmų, kuriais būtų: i) mažinamos namų ūkių sąskaitos už energiją; ii) saugomi ir įgalinami vartotojai; iii) mažinamas energijos nepriteklus; iv) veiksmingai įgyvendinami ES teisės aktai.

I VEIKSMŲ KRYPTIS. MAŽINTI NAMŲ ŪKIŲ SĄSKAITAS UŽ ENERGIJĄ

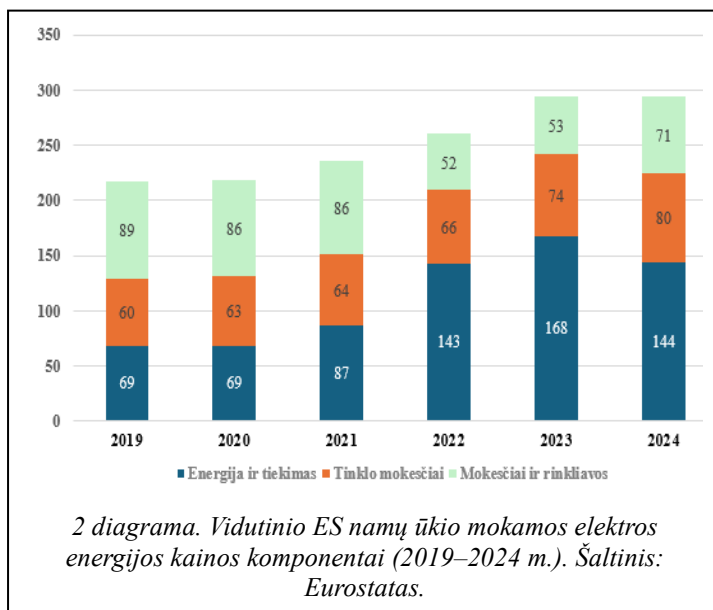
Aukštos energijos kainos kelia problemų Europos ekonomikai ir piliečiams. Per krizę smarkiai išaugusios namų ūkių elektros energijos kainos išlieka aukštos ir šiandien, ypač smarkiai veikdamos pažeidžiamoje padėtyje esančias grupes. ES namų ūkių mokamos mažmeninės elektros energijos kainos, yra 36 proc., o mažmeninės dujų kainos – 68 proc. didesnės už 2014–2020 m. vidurkį. Infliacija per tą patį laikotarpį sudarė 26 proc., taigi pagal ją pakoreguotas kainų augimo rodiklis yra 10 proc.

Piliečių gaunamų energijos sąskaitų dydis priklauso nuo **tinklo mokesčių, nacionalinių mokesčių ir rinkliavų, didmeninės energijos kainos** ir individualaus vartojimo lygio. Paprastai nacionalinius energijos mokesčius nustato ir tinklo mokesčius apskaičiuoja valstybės narės ir jų reguliavimo institucijos, taigi priemonės energijos sąskaitoms sumažinti yra jų rankose. Todėl Komisija atitinkamai siūlo keturis konkrečius veiksmus.

1 veiksmas. Sumažinti namų ūkių mokamus elektros energijos mokesčius ir rinkliavas iki minimalaus ES lygio

³ Konkrečiai [Švarios pramonės kursą](#), [Įperkamos energijos planą](#), [Įperkamo būsto planą](#), [energetikos tinklų dokumentų rinkinį](#), [ES miestų darbotvarkę](#), taip pat netrukus pasirodysiančias elektrifikacijos strategiją, šildymo ir vėsinimo strategiją ir energetikos sektoriaus skaitmenizacijos veiksmų gaires.

Elektros energijos mokesčiai ir rinkliavos vidutiniškai sudaro 25 proc. namų ūkių ir 15 proc. įmonių mokamos elektros energijos kainos. Valstybės narės gali sumažinti nacionalinius energijos mokesčius ir rinkliavas, taip pat su energija nesusijusius papildomus mokesčius ar rinkliavas (pvz., į elektros energijos sąskaitą įeinančius visuomeninio transliuotojo mokesčius⁴). Išbraukus iš elektros energijos sąskaitų su energija nesusijusias išlaidas finansinė našta palengvėtų visiems, o ypač pažeidžiamiesiems namų ūkiams.

Kai kurios valstybės narės⁵ jau sumažino arba ėmėsi mažinti daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams taikomą mokesčio tarifą. Mokesčių mažinimas pasirodė esąs veiksmingas būdas laikinai riboti energijos sąskaitų augimą per energetikos krizę, ypač tais atvejais, kai mažmeninė elektros energijos kaina buvo gerokai didesnė nei dujų. Pagal dabartinę Energijos mokesčių direktyvą ir PVM direktyvą valstybėms narėms suteikta lankstumo mažinti elektros energijos kainoms taikomus minimalius akcizo tarifus ir PVM. Toks sumažinimas turėtų tiesioginį poveikį elektros energijos kainoms ir padėtų spartinti galutinio vartojimo elektrifikavimą.

Tikslas	Mažinti vartotojų sąskaitas už elektros energiją ir remti elektrifikaciją.
Rezultatas	Piliečių sąskaitos galėtų būti sumažintos 14 proc. arba vidutiniškai 200 EUR per metus.
Kaip to bus siekiama	Kad padėtų namų ūkiams mažinti sąskaitas už elektros energiją, valstybės narės turi peržiūrėti mokesčius ir visapusiškai pasinaudoti ES teisės aktuose numatytomis lankstumo priemonėmis ir apsvarstyti galimybę taikyti visišką ar dalinį tikslinį elektros energijos akcizų sumažinimą , pvz., energijos nepriteklių patiriantiems ir pažeidžiamiesiems namų ūkiams.

2 veiksmas. Mažinti tinklo išlaidas vietos vartotojams

Energijos perdavimo į namus išlaidos padengiamos vartotojų mokamais **tinklo tarifais**. Jie sudaro **nuo ketvirtadalio iki trečdaliao elektros energijos kainos** ir turi didelės reikšmės energijos įperkamumui. Vartotojai yra saugomi ES teisės aktais, kuriuose reikalaujama, kad tinklo operatorių nustatyti mokesčiai atitiktų sąnaudas, būtų skaidrūs, derėtų su tinklo saugumo

⁴ Graikija, Italija ir Portugalija į elektros energijos sąskaitas įtraukia su visuomeniniu transliuotoju susijusius mokesčius.

⁵ Vokietija, Prancūzija.

ir lankstumo poreikiais ir atspindėtų faktines patiriamas išlaidas⁶. Tarifus ir su jais susijusias išlaidas tvirtina nepriklausomos nacionalinės reguliavimo institucijos.

Mažinti vietos tinklų naudojimą ir išvengti investicijų į papildomą infrastruktūrą gali padėti energetikos bendrijos, kurių nariai pasigaminant energiją vartoja patys arba dalijasi ja su kaimynais. Paskatomis gamintis ir vartoti energiją vietoje gali tapti palankesni tinklo tarifai tiems, kurie tinklu naudojasi lanksčiau, – jie sumažintų energetikos bendrijų ir energija besidalijančių piliečių sąskaitas už energiją ir būtų naudingi visiems tinklo naudotojams.

2025 m. Komisija paskelbė **tinklo tarifų gaires**⁷, kurios turėtų padėti nacionalinėms reguliavimo institucijoms išvengti tinklo mokesčių didinimo, taigi ir vartotojų sąskaitų didėjimo. Sparčiai įgyvendinus šias gaires bus galima sumažinti tinklo mokesčius visiems vartotojams. Komisija ragina reguliavimo institucijas laikytis griežto požiūrio vertinant sąnaudas ir pajamas ir atidžiai apsvarstyti galimybę brangias investicijas į infrastruktūrą pakeisti lankstesniu tinklo naudojimu ir paklausos atsaku. Paskelbtos tinklo tarifų gairės tapo pagrindu tolesniam Komisijos bendradarbiavimui su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis siekiant paspartinti energetikos pertvarką, be kita ko, numatant atlygį prie jos prisidedančioms energetikos bendrijoms ir energija besidalijantiems piliečiams.

Tikslas	Mažinti vartotojų mokamus tinklo tarifus.
Rezultatas	Lankstus elektros energijos vartojimas ir lanksti gamyba bei vartojimas vietoje, dėl kurių sumažės investicijų į tinklą poreikis ir tinklas veiks efektyviau .
Kaip to bus siekiama	Nacionalinės reguliavimo institucijos raginamos apsvarstyti galimybę kaip tikslines paskatas taikyti palankesnius tarifus už lankstų vietinį vartojimą, mažinantį bendras tinklo išlaidas, pvz., energetikos bendrijoms ir savo energija besidalijantiems piliečiams, ir nustatant tinklo mokesčius įvertinti lankstumo potencialą , visų pirma susijusių su energetikos bendrijomis ir dalijimusi energija. Komisija glaudžiai bendradarbiaus su Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER) ir nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, kad būtų kuo greičiau įgyvendintos Komisijos parengtos tinklo mokesčių struktūros gairės .

3 veiksmas. Skatinti naudoti švarias efektyvaus energijos vartojimo technologijas

2023 m. ES namų ūkiai daugiausia energijos suvartojo **būstui šildyti** (62,5 proc. galutinės energijos suvartojimo gyvenamųjų namų sektoriuje) ir **šiltam vandeniui** (15,1 proc.)⁸. Apie sutaupymo galimybes vartotojai jau informuojami **ES energijos vartojimo efektyvumo etiketėmis**, kuriose pateikiama ir patarimų, naudingų, pavyzdžiui, renkantis prietaisus namams⁹. Sąskaitas už energiją gali sumažinti **namų energijos valdymo sistemos** ir **modernūs išmaniojo energijos vartojimo prietaisai**. Pereinant prie elektromobilumo papildomų energijos išlaidų mažinimo galimybių suteikia išmanusis abikryptis elektrinių transporto priemonių įkrovimas, kurį naudodami namų ūkiai gali optimizuoti elektros energijos vartojimą. Deja, dėl didelių pradinių investicijų šios technologijos dažnai laikomos pernelyg brangiomis. Todėl kai kurios valstybės narės įsidedė **novatoriško finansavimo modelius**,

⁶2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (nauja redakcija).

⁷ [Pranešimas dėl būsimiems poreikiams pritaikytų tinklo mokesčių gairių, skirtų sistemos sąnaudoms mažinti](#), C(2025) 4010 *final*.

⁸Eurostato tyrimas „[Energinis suvartojimas namų ūkiuose](#)“, 2025 m. birželio mėn.

⁹ „[Eurobarometro](#)“ apklausa „[Europiečių požiūris į energetikos politiką](#)“, 2024 m. rugšėjo mėn. Per pastaruosius penkerius metus ES energijos vartojimo efektyvumo etikete pasinaudojo daugiau kaip trys ketvirtadaliai respondentų.

tokius kaip socialinę išperkamąją nuomą¹⁰. Kai kuriose rinkose įmonės siūlo vartotojams švarias šildymo sistemas (taip pat jų priežiūrą), už kurias vartotojai moka lanksčiomis mėnesinėmis dalimis¹¹. Šiuo metu kuriamos dotacijomis nepasiribojančio finansavimo sistemos, bet daugelis iš jų tebėra pradinėse stadijose.

Komisija ragina valstybes nares ir įmones **neapsiriboti tik dotacijomis** ir kurti **inovatyvias energetikos paslaugas ir finansavimo sprendimus**, pavyzdžiui, sistemas, pagal kurias socialinė išperkamoji nuoma derinama su galimybe padengti pradines investicines sąnaudas ir šildymas siūlomas kaip paslauga¹², arba lanksčius mokėjimo už šilumos siurblius ir jų priežiūrą planus. Tos paslaugos ir sprendimai suteiks ES piliečiams daugiau galimybių naudotis švariomis efektyvaus energijos bei vandens vartojimo technologijomis, kurios pagerins gyvenimo kokybę – sumažins taršą, sukurs patogesnę ir sveikatai palankesnę aplinką patalpose ir pan. – ir sumažins sąskaitas už energiją. Žemesnių ir vidutinių pajamų namų ūkiuose energijos išlaidos gali pareikalauti neproporcingai didelės bendrų pajamų dalies, todėl jiems bus naudingos tinkamai parengtos **viešojo ir privataus finansavimo derinimo** sistemos, pirmenybę teikiančios energijos nepriteklių patiriantiems asmenims ir kitoms pažeidžiamoje padėtyje esančioms grupėms. Analogiškai turėtų būti remiamos investicijos į švarių technologijų arba efektyvaus energijos vartojimo sprendimus ten, kur nėra galimybės naudotis tinklu. Netrukus pasirodysiančia investicijų į švarią energiją strategija¹³ Komisija tikisi paskatinti privačias investicijas į energijos vartojimo efektyvumą.

Tikslas	Sukurti daugiau galimybių naudotis inovatyviais sprendimais grindžiamomis švariomis efektyvaus energijos vartojimo technologijomis.
Rezultatas	Didesnis pastatų energinis naudingumas, mažesnės sąskaitos už energiją.
Kaip to bus siekiama	Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais Europos energijos vartojimo efektyvumo finansavimo koalicijoje , kurioje bus kuriami praktiniai bei inovatyvūs energetinių paslaugų modeliai ir finansavimo sprendimai, taip pat dotacijomis nepasiribojančio finansavimo metodai, ir dalijamasi geriausios praktikos pavyzdžiais, kaip pasirūpinti pažeidžiamais namų ūkiais, skatinti naudoti būstų ir pastatų energijos valdymo sistemas bei išmaniojo energijos vartojimo prietaisus ir sudaryti geresnes sąlygas namų ūkiams naudotis elektrifikuotomis, lanksčiomis ir veiksmingomis energetinėmis paslaugomis bei technologijomis (2026 m. IV ketv.).

¹⁰Pavyzdžiui, Prancūzija pradėjo taikyti atnaujintą elektrinių transporto priemonių socialinės išperkamosios nuomos sistemą. Latvijoje valstybės valdoma įmonė siūlo įmonėms ir namų ūkiams galimybę gauti finansinių išteklių paskolų, garantijų ir investicijų į rizikos kapitalo fondus forma.

¹¹ Geriausios praktikos pavyzdžių pateikta Komisijos rekomendacijos dėl privačiųjų investicijų į energijos vartojimo efektyvumą skatinimo priede (COM(2026) 1526).

¹²Verslo modelis, pagal kurį vartotojai moka už sunaudojamą šilumą, bet ne už infrastruktūrą ar kurą.

¹³Investicijų į švarią energiją strategija (COM(2026) 116).

4 veiksmas. Suteikti vartotojams galimybę gauti pigiausią pasiūlymą ir greitai pakeisti tiekėją

ES teisės aktais piliečiams suteikta **teisė pakeisti energijos tiekėją**¹⁴, deja, pastebėta, kad jie šia teise nesinaudoja ir dėl to praranda vidutiniškai **152 EUR per metus**¹⁵. Viena iš priežasčių – skaidrumo stoka: ne visos siūlomos palyginimo priemonės užtikrina pakankamą skaidrumą, o tarpininkavimo platformos, nors ir gali padėti pakeisti tiekėją, dažnai naudoja painius verslo modelius, dėl kurių taip pat gali sumažėti skaidrumas ir atskaitomybė.

Komisija ragina valstybes nares užtikrinti, kad energijos tiekėjai bent kartą per metus klientams **rekomenduotų geriausią tarifą** pagal jų energijos suvartojimą ir **įdiegtų sistemą, kuri iš anksto perspėtų** apie riziką, kad kliento energijos suvartojimas gali smarkiai viršyti sutarties sudarymo metu prognozuotą lygį, ir praneštų apie pasirodantiems pigesnius pasiūlymus¹⁶. Tokios paslaugos, panašios į teikiamas kituose sektoriuose¹⁷, suteiktų galimybę vartotojams skubiai sureaguoti ir pakeisti sutartį į tokią, kuri būtų palankesnė jų sąskaitoms (pvz., iš lanksčios į fiksuotą).

Piliečiams turėtų būti suteikiama galimybė gauti **aiškią informaciją** apie sutartis, o prieš sutartį sudarant arba pratęsiant jiems turėtų būti pakankamai anksti pateikta glausta santrauka. Siekdami užtikrinti, kad savo teisėmis galėtų veiksmingai naudotis ir pažeidžiami vartotojai, įskaitant tuos, kurie neturi skaitmeninių priemonių ar įgūdžių, tiekėjai santrauką jiems turėtų pateikti nemokamai, atitinkamai pritaikyta forma ir keliais kanalais. Komisija paskelbs gaires dėl pagrindinių sutarčių sąlygų ir skatins tiekėjus teikti vartotojams **standartizuotą santrauką**.

Paminėtina ir tai, kad pakeisti tiekėją norintys vartotojai susiduria su nereikalingomis **techninėmis kliūtimis**. Siekdama jas pašalinti Komisija tiekėjams nustatys technines taisykles, kuriomis bus užtikrinta, kad tiekėjo pakeitimo operacijos, už kurias atsako netiesioginio aptarnavimo padalinys, visoje ES būtų įvykdomos per 24 valandas. Be to, valstybės narės turi **masiškai diegti pažangiuosius skaitiklius**, nes piliečiai naudotis savo teisėmis arba rinktis lankstumo paslaugas (žr. 6 veiksmą) galės tik tiksliai žinodami savo suvartojimo duomenis.

Tikslas	Didinti energijos tiekimo pasiūlymų skaidrumą ir palyginamumą; sudaryti sąlygas technines tiekėjo keitimo operacijas įvykdyti per 24 valandas
Rezultatas	Apskaičiuota, kad pakeitę tiekėją vartotojai sutaupo iki 152 EUR per metus .
Kaip to bus siekiama	Komisija priims tiektėjų keitimo technines taisykles (2026 m. I ketv.) ir rekomendaciją dėl energetikos sutarčių pagrindinių sąlygų santraukos (2026 m. I ketv.), taip pat svarstys, ar reikia rekomendacijos dėl sąskaitų už energiją standartizuotų šablonų (2027 m.).

II VEIKSMŲ KRYPTIS. APSAUGOTI VARTOTOJUS IR SUTEIKTI JIEMS GALIŲ

5 veiksmas. Skatinti piliečius pačius gamintis energiją, taip pat ją dalytis

Piliečiai gali nuspręsti suvienyti jėgas ir įsteigti **energetikos bendriją**, kurioje jie valdytų bendras investicijas ir gamintųsi bei vartotų atsinaujinančiųjų išteklių energiją, naudodamiesi, pavyzdžiui, saulės baterijų plokštėmis, vėjo jėgainėmis ir centralizuoto šilumos tiekimo sistemomis. Tokia

¹⁴2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (nauja redakcija), 4, 12 straipsniai.

¹⁵[2021 m. ACER elektros energijos ir gamtinių dujų vidaus rinkų stebėsenos rezultatų metinė ataskaita](#).

¹⁶ Taip pat žr. 7 veiksmą.

¹⁷ Telekomunikacijų paslaugų teikėjai turi bent kartą per metus rekomenduoti klientams geriausią tarifą, kuris galėtų juos pastūmėti pakeisti sutartį.

galimybė užtikrinama ES teisės aktais¹⁸. Šiuo metu Europoje jau veikia per 8000 energetikos bendrijų¹⁹, bet **milžiniškas potencialas**, ypač kaimo vietovėse, tebėra neišnaudotas, kaip antai atsinaujinančiųjų išteklių energijos, įskaitant biodujas ir biometaną, gamybos, atliekų tvarkymo vietoje ir pan. Kolektyvinės naudos gali duoti ir **dalijimasis energija**. Kai dalijamasi vietoje pagaminta atsinaujinančiųjų išteklių energija, ja gali tiesiogiai pasinaudoti didesnė grupė žmonių, pavyzdžiui, nuomininkai, mažas pajamas gaunančios šeimos ir tinkamos erdvės energijai gamintis neturintys gyventojai. Savarankiška energijos gamyba ir dalijimasis ja reiškia didesnę autonomiją ir ilgalaikes prieinamas mažiau svyruojančias kainas, taip pat didina energetikos sistemos veiksmingumą.

2030 m. per 16 mln. namų ūkių ir 630 000 mažųjų ir vidutinių įmonių galėtų patys gamintis atsinaujinančiųjų išteklių energiją²⁰. Namų ūkių bendruomenių įrengtoji atsinaujinančiųjų išteklių energijos galia potencialiai galėtų būti **net dešimt kartų** didesnė²¹. Savo pasigamintą saulės energiją vartojantys individualūs namų ūkiai per metus gali sutaupyti 260–550 EUR, o vėjo ir saulės energijos derinį pasirinkusioms bendruomenėms priklausantys namų ūkiai – 440–930 EUR²².

Kad toks rezultatas būtų pasiektas, energetikos bendruomenėms turi būti suteikta galimybė dalytis elektros energija nemokant pernelyg didelių tiekėjo mokesčių, parduoti perteklinę energiją ir išnaudoti savo potencialą prisidėti prie rinkos pusiausvyros atkūrimo, kai paklausa išauga ar sumažėja. Administraciniai reikalavimai turi būti sumažinti iki minimumo. Turėtų būti teikiama tikslinė parama energijos nepriteklių patiriantiems ir pažeidžiamiems namų ūkiams, kad ir jie galėtų dalyvauti energetikos bendruomenėse. Komisija paskelbs **energetikos bendrijų veiksmų planą**, padėsiantį valstybėms narėms šiame procese.

Tikslas	Išnaudoti ES energetikos bendrijų potencialą iki 2030 m. savo įrengtąją atsinaujinančiųjų išteklių energijos galią padidinti iki dešimties kartų ir taip aprūpinti atsinaujinančiųjų išteklių energija 25–30 mln. namų ūkių.
Rezultatas	Galimybė individualiems namų ūkiams per metus sutaupyti 260–550 EUR , o bendrijoms priklausantiems namų ūkiams – 440–930 EUR .
Kaip to bus siekiama	Komisija pateiks valstybėms narėms gaires su geriausios praktikos pavyzdžiais, kaip išnaudoti energetikos bendrijų ir energijos gaminimosi savo reikmėms potencialą , kurios bus grindžiamos galimų ir esamų kliūčių vertinimu (2026 m. I ketv.); priims įgyvendinimo reglamentą dėl duomenų sąveikumo , kuriuo numatyta užtikrinti, kad vartotojai galėtų dalytis energija lengvai ir visiškai automatizuotai (2027 m.); išleis seriją praktinių vadovų, kuriuose bus žingsnis po žingsnio paaiškinta , kaip namų ūkiams ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones, ūkininkus ir valdžios institucijas, rengti ir valdyti bendruomeninius energetikos projektus (2026–2027 m.).

¹⁸Direktyvos (ES) 2019/944 16 straipsnis ir Direktyvos (ES) 2018/2001 22 straipsnis.

¹⁹Įvertis apskaičiuotas remiantis plačia koncepcijos interpretacija, neapsiribojant vien ES apibrėžtimi.

²⁰Energetikos pertvarkos ekspertų centro (EnTEC) tyrimas apie piliečių gaminamos energijos potencialą (rezultatai bus paskelbti greitai).

²¹ 2030 m. energetikos bendrijų gamybos pajėgumai galėtų sudaryti iki 90 GW, t. y. 8 proc. visos ES iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos elektros energijos. Žr. EnTEC tyrimą apie piliečių gaminamos energijos potencialą (rezultatai bus paskelbti greitai).

²² Sutaupytos lėšos apskaičiuotos remiantis 2020 ir 2022 m. didmeninės ir mažmeninės rinkos kainomis.. Jei pasigaminta elektros energija suvartojama savo reikmėms, bet naudojant tinklą, taikomi visi tinklo tarifai ir mokesčiai.

6 veiksmas. Propaguoti lankstumą pagal mažmeninio tiekimo sutartis

Lanksčias mažmeninio tiekimo sutartis sudarę vartotojai gali daug sutaupyti. Kai kuriais atvejais šildymą įjungus tuo laiku, kai elektros energijos kainos mažesnės, sąskaitos už elektros energiją gali **sumažėti net 40 proc.**²³ Tai viena iš priežasčių, kodėl visoje turėtų būti aktyviai propaguojamas paklausos lankstumas. Lankstumo privalumai – mažiau gaminama elektros energijos, mažesnės tinklo sąnaudos, taip pat mažesnis pajėgumų pritaikymo priemonių poreikis, ir dėl to iki 2030 m. būtų galima tikėtis **per metus sutaupyti iki 2,7 mlrd. EUR**²⁴.

Norint pasinaudoti šiais privalumais, reikia užtikrinti, kad **visi vartotojai turėtų galimybę sudaryti lanksčias mažmeninio tiekimo sutartis, galėtų susipažinti su skaidria kainodara ir patikima informacija** ir gauti **tikslines konsultacijas**, kaip pasirinkti geriausiai jų poreikius atitinkančią tiekimo sutartį, ir kad būtų įgyvendintos būtinos **techninės priemonės**. Svarbus vaidmuo čia tenka **išmaniosioms apskaitos sistemoms**, kurios teikia naudotis lankstumu būtinus duomenis. Veiksmingai teikiami reikiami duomenys padeda padidinti automatizavimą, taigi suteikia patogumą vartotojams, taip pat užtikrina patikimą duomenų apsaugą.

Propaguojant lankstumą taip pat būtina šalinti kliūtis lankstumo paslaugų teikėjams – įmonėms, kurios atlygina savo vartotojams už tai, kad jie savo elektros energijos vartojimą perkelia iš piko laiko į pigesnius laikotarpius, taip sumažindami spaudimą vietos tinklams. Komisija pateiks gaires, kaip tas kliūtis, pavyzdžiui, atgrasomuosius veiksnius arba netinkamus kainų signalus, šalinti.

Ieškant pavyzdžių už ES ribų paminėtina Australijos iniciatyva *Solar Sharer Offer*, pagal kurią per saulės energijos gamybos piką elektros energija namų ūkiams tiekama nemokamai. ES viduje tiekėjai taip pat jau kuris laikas rengia pasiūlymus, į kuriuos įtraukia ir nemokamą elektros energijos tiekimą. Valstybės narės galėtų svarstyti įgyvendinti panašius su ES reglamentavimo sistema suderinamus mechanizmus, pagal kuriuos piliečiai gautų tiesioginės naudos dėl perėjimo prie švarios energijos, nes sumažėtų sąskaitos ir nereiktų investuoti į stoginius saulės energijos įrenginius, būtų skatinamas paklausos lankstumas, vartojimas perkeliamas į intensyvios atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos laiką, didinamas tinklo efektyvumas ir stiprinamas visuomenės pritarimas priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui stengiantis, kad energetikos pertvarkos privalumai būtų matomi ir juntami.

Tikslas	Suteikti piliečiams galimybę užtikrintai naudotis lanksčiomis mažmeninio tiekimo sutartimis ir išmaniaisiais energijos vartojimo optimizavimo prietaisais.
Rezultatas	Mažesnės vartotojų sąskaitos ir sistemos kaštai su galimybe sumažinti išlaidas net 40 proc. ²⁵
Kaip to bus siekiama	Komisija pateiks gaires, kaip skatinti į mažmeninio tiekimo sutartis įtraukti atlygį už lankstumą (2026 m. I ketv.), priims įgyvendinimo reglamentą dėl sąveikumo reikalavimų ir procedūrų , kuris padės pagerinti prieigą prie lanksčiam vartojimui reikalingų duomenų (2027 m.), ir skatins išnaudoti lankstumo ir veiksmingumo potencialą vykdant atitinkamus naujosios geresnių namų partnerystės projektus (2026 m.).

²³Remiantis [ACER 2025 m. rinkos stebėsenos ataskaitos](#) duomenimis ir pačios Komisijos skaičiavimais.

²⁴ Paklausos lankstumonaudos ES kiekybinis įvertinimas. Asociacijos „smartEN“ užsakyму įmonės DNV atliktas tyrimas, 2022 m. rugsėjo mėn.

²⁵ Remiantis ACER 2025 m. rinkos stebėsenos ataskaitos (Atlygis už lankstumą: kaip pasirinkta mažmeninio tiekimo sutartis gali pagerinti vartojimo lankstumą) duomenimis ir pačios Komisijos skaičiavimais, elektros energijos vartotojai, pasirinkę dinamiškos kainos sutartį ir aktyviai valdydami savo vartojimą, galėtų sutaupyti iki 40 proc. lėšų.

7 veiksmas. Didinti vartotojų pasitikėjimą

Energijos vartotojai neretai tampa **agresyvos telerinkodaros** taikiniu arba pasiklysta tarp energijos rinkų pasiūlymų. Dėl to **mažėja jų pasitikėjimas** rinka, taigi ir galimybė pasinaudoti pigesnėmis alternatyvomis ar inovatyviosiomis paslaugomis²⁶.

Siekdama pagerinti vartotojams teikiamų energetinių paslaugų kokybę, Komisija, bendradarbiaudama su vartotojų asociacijomis, energijos tiekėjais ir reguliavimo institucijomis, žengs pirmą žingsnį kovoje su **nesąžininga rinkodaros veikla** – parengs **naują energijos tiekėjams skirtą paslaugų kodeksą**. Pagal kodeksą energijos tiekėjai galės savanoriškai įsipareigoti ne tik laikytis esamų reikalavimų – veiksmingai nagrinėti skundus ir saugoti nuo tiekimo atjungimo pažeidžiamus vartotojus, pavyzdžiui, gyvenančius kaimo vietovėse, – bet ir taikyti kitas palankias sąlygas: prailginti perspėjimo laikotarpius, pritaikyti mokėjimo planus, užtikrinti minimalų tiekimą bet kokiomis aplinkybėmis, rekomenduoti geriausią tarifą ir taikyti ankstyvąjį perspėjimą (žr. 4 veiksmą). Kodeksas bus **patikimumo ženklas**, signalizuojantis vartotojams, kad iš energijos tiekėjo galima tikėtis skaidrių ir sąžiningų paslaugų. Kai kurios valstybės narės tokį kodeksą jau sėkmingai taiko ir užtikrina jo laikymąsi²⁷. Valstybės narėms paliekama laisvė spręsti, ar kodeksą įgyvendinti nacionaliniu lygmeniu ir kaip tai padaryti.

Didelės pasipirties, be kita ko, taupant energiją ir mažinant sąskaitas, tikimasi iš **dirbtinio intelekto ir skaitmenizacijos**, tačiau jie atneš ir savų iššūkių. Todėl Komisija vertins, ar dabartinės šios srities taisyklės atitinka paskirtį.

Pasitikėjimas rinka mažėja ir tuomet, kai energijos tiekėjai negeba apsisaugoti nuo kainų svyravimo. Energijos tiekėjui bankrutavus, vartotojai gali prarasti išankstinius mokėjimus ir būti priversti sutikti su mažiau palankiomis sutartimis. Kad to būtų išvengta, Komisija ketina parengti nacionalinėms reguliavimo institucijoms skirtas gaires, kaip užtikrinti, kad energijos tiekėjai susikurtų **tinkamas rizikos valdymo ir apsidraudimo strategijas**, padėsiančias palaikyti stabilią ir patikimą mažmeninės elektros energijos rinką.

Tikslas	Stiprinti pasitikėjimą; kovoti su agresyvia ir klaidinančia (tele)rinkodara; apsaugoti piliečius nuo rinkos nepakankamumo padarinių.
Rezultatas	Didesnis vartotojų pasitikėjimas ir geresnė paslaugų kokybė. Skaidresnė rinka, pasižyminti konkurencinga kainodara ir veiksmingesnėmis paslaugomis.
Kaip to bus siekiama	Komisija sieks padidinti naudą vartotojams pasiūlydama aiškų paslaugų vartotojų teisių kodeksą , pagal kurį energijos tiekėjai galės savanoriškai įsipareigoti laikytis aukštų skaidrumu, sąžiningumu, tarpusavio pasitikėjimu ir atskaitomybe grindžiamų vartotojų apsaugos standartų (2026 m. IV ketv.); paskelbs naujas gaires, padėsiančias nacionalinėms reguliavimo institucijoms geresnėmis rizikos valdymo priemonėmis užkirsti kelią tiekėjų bankrotams (2026 m. I ketv.); įvertins, ar nereiktų priimti naujo pasiūlymą dėl laikotarpiui po 2029 m. skirto ES energijos vartotojų teisių teisės akto , kuris padėtų užtikrinti, kad vartotojų teisių būtų paisoma ir naujose inovatyviose sutartyse, ir kovoti su agresyvia ar klaidinančia (tele)rinkodara (2028 m.).

²⁶ „Eurobarometras“ atkreipia dėmesį, kad viena iš sričių tobulėti yra nesąžiningos prekybos praktikos šalinimas. 82 proc. respondentų labiau pasitikėtų energijos tiekėju, jei šis būtų oficialiai įsipareigojęs laikytis sertifikuoto vartotojų teisių praktikos kodekso.

²⁷Pavyzdžiui, Airija, Nyderlandai ir Prancūzija.

III VEIKSMŲ KRYPTIS. MAŽINTI ENERGIJOS NEPRITEKLIŲ IR PAŽEIDŽIAMUMA

Energetikos pertvarkoje svarbiausia yra teisingumas ir lygybė. Remiantis naujausia „Eurobarometro“ apklausa, **svarbiausias europiečių prioritetasis** yra pažeidžiamų vartotojų ir energijos nepriteklių patiriančių asmenų apsauga²⁸. Dėl energijos nepritekliaus, būsto neįperkamo ir prieinamų socialinių būstų stokos gali išaugti pažeidžiamumo rizika. ES rengia pirmąją ES kovos su skurdu strategiją, kuria siekiama padėti žmonėms gauti būtiniausia apsaugą ir paslaugas, šalinti pagrindines skurdo priežastis ir prisidėti prie jo panaikinimo iki 2050 m. Kai ES kiekvienas galės naudotis energija kaip esmine paslauga, sumažės pažeidžiamumas ir skurdas.

8 veiksmas. Bendromis jėgomis mažinti energijos nepritekliu

2024 m. apie **42 mln. europiečių** (9,2 proc. ES gyventojų) nepajėgė tinkamai apšildyti būsto²⁹. Šioje netoleruotinais sudėtingoje padėtyje atsidūrę pernelyg daug ES piliečių, ypač šeimų ir visuomenės grupių, kurioms gresia skurdas ar diskriminacija.

ES teisinėje sistemoje reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi politikos priemonių ir konkrečių veiksmų energijos nepritekliui mažinti ir pažeidžiamiesiems vartotojams apsaugoti. Tačiau Komisijos atliktas atnaujintų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų vertinimas³⁰ rodo, kad šios **taisyklės ES įgyvendinamos nevienodai**. Taip yra iš dalies dėl to, kad energijos nepriteklius ir pažeidžiamumas **turi daug veidų**, tad nustatyti ir pasiekti pažeidžiamus namų ūkius bei energijos nepriteklių patiriančius asmenis ir **jų poreikiams pritaikyti veiksmingas paramos priemones** nėra lengva. Stengdamasi padėti valstybėms narėms padidinti savo **nacionalinių planų** užmojų ir sumažinti energijos nepriteklių, Komisija parengs papildomų gairių ir dalysis atkartojamos geriausios praktikos pavydžiais. Dauguma šių pavyzdžių – tai pasiteisinę nacionaliniai ir vietiniai sprendimai, kaip mažinti energijos nepriteklių ir spręsti skirtingų paskatų problemą³¹ ir kartu užtikrinti, kad net ir socialines išmokas energijos sąskaitoms padengti gaunantys namų ūkiai būtų suinteresuoti energiją vartoti taupiai ir efektyviai. Komisija taip pat padės valstybėms narėms iki 2026 m. pabaigos parengti **nacionalinius pastatų renovacijos planus**, kaip reikalaujama Pastatų energinio naudingumo direktyvoje (ES) 2024/1275, kad būtų galima identifikuoti mažiausio energinio naudingumo pastatus, kuriuose gyvena pažeidžiamiausi piliečiai, ir parengti specialiai jiems pritaikytas politikos priemones, padėsiančios sumažinti sąskaitas už energiją ir patogiausią jaustis namuose tiek žiemą, tiek vasarą. Tais planais taip pat siekiama užtikrinti, kad renovuojami pastatai būtų **pritaikomi** vyresnio amžiaus asmenims ir neįgaliesiems.

Greta energijos nepritekliaus mažinimo projektų, kuriuos finansuoja Socialinio klimato fondas³², Sanglaudos politikos fondai³³ ir kuriems paramą vietos lygmeniu teikia Energijos nepritekliaus konsultacijų centras, Komisija ketina skelbti **naują kvietimą teikti pasiūlymus pagal programą LIFE**³⁴, kurio lėšomis bus finansuojami projektai, skirti nacionalinių, regioninių ir vietos valdžios institucijų pastangoms mažinti energijos nepriteklių remti, kurie

²⁸ [Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 566](#) „Vartotojų elgesys vykstant energetikos pertvarkai“, 2025 m. gruodžio mėn.

²⁹ Eurostato tyrimas „[Pakankamai apšildyti būstų nepajėgiantys skurstantys gyventojai](#)“, 2026 m. vasario mėn.

³⁰ [SWD\(2025\) 140 final](#).

³¹ Skirtingos paskatos yra tada, kai savininkams trūksta motyvacijos pagerinti būstą, nes didžiausią naudą iš to gauna nuomininkai, o šie patys atlikti patobulinimų irgi negali.

³² 2026–2032 m. pažeidžiamiesiems asmenims ir mažosioms įmonėms, kuriuos labiausiai paveikė didėjančios energijos ir transporto išlaidos, bus skirta iki 86,7 mlrd. EUR Socialinio klimato fondo parama.

³³ Reglamentu dėl sanglaudos politikos modernizavimo valstybės narės skatinamos didinti įperkamo ir tvaraus būsto finansavimą, daugiausia dėmesio skiriant energijos nepriteklių patiriantiems namų ūkiams.

³⁴ [2025–2027 m. LIFE daugiametė darbo programa](#).

bus dešimties jau vykdomų projektų tąsa. Tai bus galimybė naujiems dalyviams parengti ir išplėtoti tikslines priemones, pagal kurias energijos nepriteklių patiriančiuose namų ūkiuose būtų įgyvendinami ilgalaikiai sprendimai, kaip apsirūpinti įperkama energija ir pasigerinti gyvenimo sąlygas. Be to, Komisija parengs gaires, kaip apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir energijos nepriteklių patiriančius asmenis pradėjus **gamtinių dujų tinklų eksploatavimo nutraukimą**.

Tikslas	Padėti nacionalinėms ir vietos valdžios institucijoms imtis konkrečių veiksmų siekiant sumažinti energijos nepriteklių patiriančių žmonių skaičių ir apsaugoti pažeidžiamus vartotojus, kad energetikos pertvarka vyktų sąžiningai ir teisingai.
Rezultatas	Į energijos nepriteklių patiriančius arba rizikuojančius patirti pažeidžiamus namų ūkius nuosekliau orientuota politika; greitesni, teisingesni ir įperkamesni struktūriniai sprendimai (pvz., renovacija); laipsniškas pamatuojamas energijos nepritekliaus ir jo keliamų sveikatos ir socialinių problemų mažinimas visoje ES.
Kaip to bus siekiama	<p>Komisija</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ paskelbs atnaujintą Rekomendaciją dėl energijos nepritekliaus³⁵, kurioje pateiks papildomą analizę ir atkartojamos geriausios praktikos pavyzdžių. Tai bus sėkmingi pavyzdžiai, kaip mažinti energijos nepriteklių ir naikinti skirtingas paskatas, kaip naudoti skaitmenines priemones ir lengviau informuoti pažeidžiamus piliečius, kaip įgyvendinti tarpsektorines piliečių apsaugos nuo karščio bangų priemones, kaip populiarinti inovatyvius energijos vartojimo efektyvumo priemonių finansavimo modelius ir kaip skleisti žinią apie dalijimosi energija ir energetikos bendrijų naudą mažinant energijos nepriteklių (2026 m. IV ketv.); ○ toliau teiks techninę pagalbą ir papildomas konsultacijas nacionalinėms, regioninėms ir vietos valdžios institucijoms, kad jos galėtų veiksmingai pritaikyti politiką ir priemones pažeidžiamų piliečių poreikiams (2026–2028 m.); ○ padės nacionalinėms, regioninėms ir vietos valdžios institucijoms pasiūlyti energijos nepriteklių patiriantiems piliečiams veiksmingų sprendimų pagal programos LIFE lėšomis finansuojamus naujus energijos nepritekliaus mažinimo projektus. Ji ims specialiai energijos nepriteklių patiriantiems piliečiams pritaikytų komunikacijos ir informavimo apie ekonomiškai efektyvias energijos taupymo galimybes veiksmų (2026–2027 m.).

9 veiksmas. Saugoti pažeidžiamus piliečius nuo tiekimo atjungimo

Daugeliui ES piliečių, įskaitant tuos, kurie jau patiria energijos nepriteklių, **negalėjimas apmokėti sąskaitų už energiją** kelia didelį papildomą stresą. Grėsmė, kad bus atjungtas elektros energijos ir dujų tiekimas, smarkiai pablogina jų gyvenimo kokybę ir psichinę bei fizinę sveikatą. 2024 m. apie **31 mln. europiečių vėlavo apmokėti sąskaitas už komunalines paslaugas**³⁶.

³⁵ [EUR-LEX 32023H2407](#)

³⁶ Eurostato tyrimas „[Isiskolinimai už komunalines paslaugas](#)“, 2026 m. vasario mėn.

Komisija ketina drauge su valstybėmis narėmis, nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, energijos tiekėjais, vartotojų organizacijomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais sukurti nacionalinio lygmens sistemas, padėsiančias atpažinti **ankstyvuosius signalus**, kad namų ūkiui sudėtinga apmokėti sąskaitas už energiją. Sistemų tikslas – padėti energetikos įmonėms užbėgti už akių problemos paaštrėjimui ir pasiūlyti namų ūkiui pagalbą. Be to, Komisija skatins sekti geriausios praktikos pavyzdžiais, kaip apsaugoti namų ūkius nuo tiekimo atjungimo, tarp kurių ir **skolos valdymo sistemos**.

Tikslas	Geresnė pažeidžiamų ir energijos nepriteklių patiriančių piliečių, kuriems gresia tiekimo atjungimas, apsauga taikant išankstinio perspėjimo ir skolos valdymo sistemas.
Rezultatas	Mažiau atjungimų; nuosekli pažeidžiamų vartotojų apsauga visoje ES; mažesnis pažeidžiamumas; didesnis socialinis teisingumas, sveikata ir gerovė.
Kaip to bus siekiama	Komisija parengs paramos gaires ir organizuos mokymus nacionalinėms ir vietos valdžios institucijoms, kaip rengti ir įgyvendinti apsaugos nuo tiekimo atjungimo priemones , taip pat rengs specialius seminarus bei renginius ir publikuos leidinius, kuriuose ragins perimti geriausią praktiką (2026 m. II–III ketv.), taip pat tam skirtomis komunikacijos priemonėmis skleis informaciją apie teikiamą paramą (ištisus 2026 m.).

IV VEIKSMŲ KRYPTIS. ĮGYVENDINTI ES TEISĖS AKTUS

ES teisės aktais užtikrinama patikima Europos vartotojų apsauga, tačiau jie **vis dar įgyvendinami nevienodai**. Kol nebus nuoseklaus įgyvendinimo vietoje, atotrūkis tarp ES užmojų ir žmonių realybės neišnyks. **Vietos valdžios institucijoms** tenka svarbi užduotis remti piliečius ir bendrauti su jais, tačiau jos dažnai per mažai dalyvauja formuojant politiką ir **neturi nei galių, nei pajėgumų** įgyvendinti piliečiams skirtas priemones.

Komisija dirbs drauge su valstybėmis narėmis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kad padėtų jiems įgyvendinti ES teisės nuostatas ir užtikrinti jų vykdymą – pirmiausia ji **priims gaires ir parengs techninę analizę** dėl energetikos bendrijų ir energijos gaminimosi savo reikmėms, įskaitant energetikos bendrijų veiksmų planą; pažeidžiamų ar energijos nepriteklių patiriančių vartotojų apsaugos nuo energijos tiekimo atjungimo ir apsaugos laipsniško dujų atsisakymo laikotarpiu; pagrindinių sutarčių sąlygų santraukos; tiekėjų taikomo rizikos valdymo; rinkos veikimu pagrįstų vartotojų kainų; mažmeninės prekybos sutarčių sąlygų, susijusių su atlygiu už lankstumą; tiekėjų keitimo techninių taisyklių.

Įgyvendinimas, be abejo, neįmanomas, jai nebus atsižvelgiama į **visus suinteresuotuosius subjektus**. Štai kodėl, norint pasiekti visus šiame komunikate nustatytus tikslus, Komisija, valstybės narės ir patys piliečiai turi palaikyti glaudų ryšį ir **bendradarbiauti** tarpusavyje, taip pat su pilietine visuomene, reguliavimo institucijomis, pramonės atstovais ir akademinė bendruomene. Šiuo tikslu Komisija **racionalizuos** esamas iniciatyvas ir primins apie galiojančias paramos priemones – Piliečių energetikos konsultacijų centrą, Energijos nepritekliaus konsultacijų centrą, Merų paktą, ES salų iniciatyvą, Anglijų pramonės regionų pertvarkos iniciatyvą, Energijos vartojimo įpročių forumą ir kt., – o **Piliečių energetikos forumą** paskirs ryšių punktu, per kurį būtų dalijamasi geriausios praktikos pavyzdžiais ir stebima įgyvendinimo pažanga. Komisija taip pat paskelbs valstybėms narėms skirtas gaires, kaip suteikti galių miestams ir padėti jiems pereinant prie švarios energijos kuo geriau išnaudoti vietos valdžios institucijų potencialą. **Bendradarbiaudama su nacionalinėmis vartotojų**

organizacijomis Komisija ypatingą dėmesį skirs pilietiniam angažuotumui ir užtikrins, kad vartotojai būtų informuojami apie jų teises ir galimybes ES energijos rinkoje.